

Avdelningen för hållbar energianvändning
Enheten för energi och samhälle
Eva Liljegren
016-544 21 53
eva.liljegren@energimyndigheten.se

Förvarsdepartementet
Enheten för det civila försvaret
103 33 STOCKHOLM

Yttrande angående SOU 2007:31 Alltid redo – En ny myndighet mot olyckor och kriser

Sammanfattning

- Energimyndigheten är i huvudsak positiv till redovisade förslag i ovan rubricerad utredning.
- Energimyndigheten delar betänkandets uppfattning avseende fördelning av nuvarande ansvar och uppgifter till en ny myndighet. Energimyndigheten tillstyrker förslaget att skapa en ny myndighet med uppgifter enligt utredningens förslag. Det kommer sannolikt att förbättra möjligheterna att bedriva ett integrerat arbete mot olyckor och kriser, istället för att som idag verka utifrån antingen olycks- eller krisperspektivet. Energimyndigheten avstyrker utredningens förslag om föreskriftsrätt gentemot statliga myndigheter.
- Energimyndigheten är positiv till tillämpningen av ansvarsprincipen och omfördelningen av medel från 7:5. Bristen på konkretion gör det dock svårt att ta ställning till tillämpningen av omfördelningen av medel från nuvarande anslag, men oavsett detta föreligger ett behov av att förbättra hanteringen av anslag 7:5 krisberedskap.
- Energimyndigheten stödjer utredningens förslag avseende systemet för uppföljning och utvärdering av myndigheters verksamhet och resultat, men vill understryka betydelsen av en tydlig återkoppling till och dialog med berörda myndigheter under och efter utvärdering. Det är viktigt att understryka att all sektorspecifik analys och erfarenhetssammanställning måste genomföras av sektorsmyndigheterna. Energimyndigheten avstyrker utredningens förslag att den nya myndigheten ska utöva tillsyn över andra statliga myndigheter.
- Energimyndigheten förordar att den nya myndigheten får ansvar för inriktning, metodutveckling och genomförande av sektorsövergripande utbildnings- och övningsverksamhet.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten har valt att endast lämna synpunkter på de delar som berör myndighetens ansvarsområden.

Fördelning av nuvarande ansvar och uppgifter till en ny myndighet

Energimyndigheten anser att det är logiskt och viktigt med en översyn av verksamheter inom samhällets säkerhet och beredskap. I takt med att hot och risker och förändras, bör också förebyggande arbete och krishantering anpassas därefter. Detta bör också återspeglas i myndighetsstrukturerna.

Energimyndigheten välkomnar den helhetssyn och tvärsektoriella samordning jämte ett tydligare sektorsansvar och en striktare tillämpning av ansvarsprincipen, som genomsyrar betänkandet. Likaså välkomnas att utredningen ser starka behov av samverkan mellan vissa sektorsansvariga myndigheter, t.ex. inom el, tele och IT samt att samordning behövs både inom Regeringskansliet och på myndighetsnivå.

Det är dock olyckligt att alltför stort fokus har lagts på avhjälpande krishantering och att förebyggande verksamheter behandlats så knapphändigt.

Energimyndigheten menar att en kombination av dessa båda funktioner har en bättre effekt på samhällets säkerhet och beredskap. Energimyndigheten kan utifrån genomförda UPOS-projekt (Utvecklingsprojekt för privat-offentlig samverkan), konstatera såväl en utökad robusthet i elförsörjningen som förbättrad krishanteringsförmåga på lokal och regional nivå.

Energimyndigheten delar uppfattning att en myndighet kan ha större förutsättningar att möta olika typer av kriser än tre myndigheter. Det är också fortsatt viktigt att etablera tydliga ansvarsförhållanden och en fortsatt vidareutveckling av samarbetet med den nya myndigheten och sektoransvariga myndigheter.

Den nya myndigheten bör erhålla ansvar för att utveckla metodfrågor, förmågor för krishantering, verka för systematiskt säkerhetsarbete såväl lokalt, regionalt, nationellt som internationellt. Ett annat viktigt område för den nya myndigheten är arbetet med uppföljning, analys och utvärdering dock med den begränsningen att fokus måste ligga på sektorsövergripande verksamhet och aldrig på myndigheternas sektorsverksamhet. Kompetens och ansvar för sektorerna finns hos sektorsmyndigheter.

Energimyndigheten avstyrker utredningens förslag att den nya myndigheten ska ha föreskriftsrätt över andra myndigheter. Energimyndigheten motsätter sig förslaget av principiella skäl. Myndigheter, som samtliga är underställda regeringen, bör inte ha föreskriftsrätt gentemot varandra. Styrande regler för en myndighet ska i stället finnas i lag och förordning.

Tillämpningen av ansvarsprincipen och omfördelningen av medel från 7:5

Energimyndigheten har tidigare påtalat att det är viktigt med en tydligare tillämpning av ansvarsprincipen och därför delar myndigheten utredningens uppfattning i den frågan. Energimyndigheten vill också starkt understyrka riktigheten i utredningens uppfattning att de åtgärder som vidtas mot de svåraste händelserna måste integreras med övriga åtgärder och ska vara en naturlig del av samhällsviktiga aktörers arbete för att stärka förmågan generellt sett. Detta innebär att de olika myndigheterna ska ta ett helhetsansvar för såväl vardagshändelser som extraordinära händelser.

En förbättrad helhetssyn är en viktig utgångspunkt för att uppnå en förbättrad säkerhet och beredskap i samhället. Det är dock viktigt att hänsyn tas till sektorernas olika förutsättningar. En bättre kunskap om och anpassning till sektorer som domineras av privata aktörer efterfrågas också. På en avreglerad marknad är det viktigt att arbetet bedrivs inom ramen för privat-offentlig samverkan.

Bristen på konkretion gör det svårt att ta ställning till utredningens förslag om tillämpningen av ansvarsprincipen och omfördelningen av medel från nuvarande anslag 7:5 krisberedskap. Energimyndigheten anser att det är regeringen och regeringskansliet som ska fördela alla sektorsspecifika medel till myndigheterna på samma sätt som med övriga medel, dvs genom regleringsbrev. Det är viktigt att detta arbete bedrivs med en kontinuitet i de övergripande villkoren och med tydliga mål och återrapporteringskrav. De bidrag som den nya myndigheten föreslås fördela, ska bara avse sektorsövergripande och myndighetsgemensamma åtgärder.

Systemet för uppföljning och utvärdering

Ett annat viktigt område för den nya myndigheten är arbetet med uppföljning, analys och utvärdering dock med den begränsningen att fokus måste ligga på sektorövergripande verksamhet och aldrig på myndigheternas sektorsverksamhet. Kompetens och ansvar för sektorerna finns hos sektorsmyndigheterna. I de fall enskilda myndigheters verksamhet och resultat ska utvärderas är det viktigt att utvärderingarna inte kommer att resultera i att sektorsspecifika analyser och erfarenhetssammanställningar genomförs.

Energimyndigheten delar utredningens uppfattning om behovet av förstärkt uppföljning och utvärdering. Energimyndigheten vill dock betona att all uppföljning måste kombineras med utvärdering och att det alltid måste ske en återkoppling till berörda aktörer.

Energimyndigheten avstyrker utredningens förslag att den nya myndigheten ska utöva tillsyn över statliga myndigheter. Energimyndigheten motsätter sig förslaget av samma skäl som redovisats avseende föreskriftsrätten.

Däremot bör samarbetet mellan olika myndigheter och respektive sakdepartement utvecklas när det gäller uppföljning av säkerhets- och beredskapsfrågor. Det är också bra om resultaten kan behandlas i de olika samverkansområdena, i enlighet med utredningens förslag. Eventuella utvärderingar av myndigheters verksamhet bör även fortsättningsvis genomföras av Riksrevisionen.

Inriktningen på utbildningsområdet

Energimyndigheten delar i allt väsentligt utredningens förslag om utbildningsverksamhet, men vill betona att den nya myndighetens utbildnings- och övningsverksamhet ska bedrivas så att den inte tar ifrån sektorsmyndigheterna, eller andra aktörer, deras ansvar. Ifall utbildning eller övning behöver fokusera på vissa samhällssektorer måste den nya myndigheten samverka och eventuellt också samråda med berörda aktörer.

Energimyndigheten delar uppfattningen att den nya myndigheten får ett utökat ansvar för att initiera, planera och genomföra sektorsövergripande utbildningar och övningar. För att på utbildningsområdet säkerställa såväl en anpassning till dagens krav som effektivitet och kapacitet bör den nya myndigheten också ta ett större ansvar för metodutvecklingen samt i högre grad involvera näringslivet inom utbildnings- och övningsverksamheten.

Vidare förordar Energimyndigheten att ett utbildningsråd, med företrädare för centrala aktörer inrättas.

Specifika synpunkter

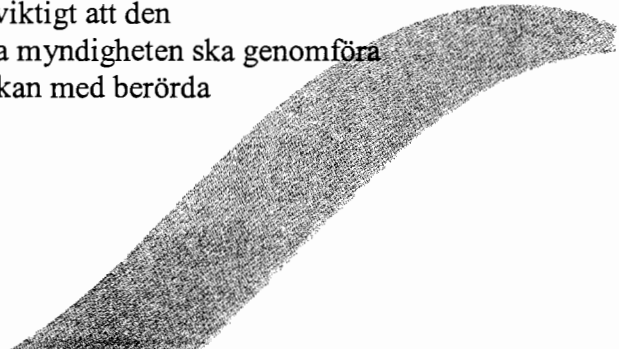
I det följande redovisas Energimyndighetens specifika synpunkter, som dock begränsas till de delar som berör myndighetens ansvarsområden.

9.4.2 Risk- och sårbarhetsanalyser

Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag avseende risk- och sårbarhetsanalyser. Det är viktigt att analyserna utvecklas och kvalitetssäkras samt att de efterfrågas av myndigheternas uppdragsgivare. Ett sådant krav måste byggas in i systemet. Alltför generella modeller har emellertid visat sig försvåra myndigheternas arbete.

9.4.3 Analys

Energimyndigheten har, liksom flera andra sektorsmyndigheter, en stor erfarenhet av och förmåga till omvärldsbevakning och omvärldsanalys inom sin sektor. Mot denna bakgrund anser Energimyndigheten att det är viktigt att den omvärldsbevakning och omvärldsanalys som den nya myndigheten ska genomföra är sektorsövergripande och genomförs i nära samverkan med berörda

sektorsmyndigheter. Sektorspecifika analyser genomförs med bäst resultat av de sektorsansvariga myndigheterna.

9.4.4 Forskning

Energimyndigheten har en bred erfarenhet av att initiera, stödja och utvärdera omfattande forskning och utveckling inom energiområdet. Mot bakgrund av denna erfarenhet delar Energimyndigheten utredningens uppfattning att sektorsmyndigheterna bör ha ett huvudansvar för åtgärder inom sitt respektive område. Den forskning som idag finansieras av Krisberedskapsmyndigheten och Räddningsverket ska begränsas till forskning som är av sektorsövergripande natur och avser krisberedskap, skydd mot olyckor och förmågan att genomföra insatser inom dessa områden.

Utredningen menar att detta skulle generera en konkret verksamhetsnytta och innebära att respektive sektorsmyndighet får ett uttalat ansvar för att initiera och finansiera forskning inom sitt ansvarsområde, vilket skulle ligga mer i linje med ansvarsprincipen. Den uppfattningen delas av Energimyndigheten.

Energimyndigheten delar utredningens förslag om inrättandet av ett forskningsråd.

9.2.3 Standardisering

Energimyndigheten delar utredningens uppfattning att den nya myndigheten ska svara för standardiseringsarbetet inom sitt verksamhetsområde.

Energimyndigheten vill dock påpeka att sådant arbete kräver bred samverkan med och förankring hos andra myndigheter och aktörer som t.ex. SIS, för att bli meningsfullt.

9.4.6 EU-samarbete

Utredningen betonar vikten av EU-samarbete. Energimyndigheten delar uppfattningen. Energimyndigheten har erfarenhet av tidigare genomförda och pågående EU-projekt inom hela energiområdet och även inom krisberedskap. Erfarenheten visar bl.a. att det är viktigt att det svenska arbetet sker i samarbete mellan olika offentliga och privata aktörer, inte minst när det gäller EU:s utveckling av EPCIP. Det är därför viktigt att den nya myndigheten arbetar på ett sådant sätt att sektorsmyndigheterna alltid involveras och engageras när samarbetet berör deras respektive område. Arbetet kräver också en utvecklad privat-offentlig samverkan för att bli framgångsrik.

9.7 Information och kommunikation

Utredningen föreslår att den nya myndigheten ges i uppdrag att svara för information till allmänheten och andra berörda inom sitt verksamhetsområde. Energimyndigheten bejakar detta men vill samtidigt betona att detta inte får inkräkta på sektorsmyndigheternas ansvar att, inom ramen för en helhetssyn,

ansvara för sektorsspecifik information, t.ex. förebyggande och avhjälpande information till allmänhet och medier i en energibristsituation.

10.1 Organisation

Energimyndigheten delar uppfattningen att det är av stor betydelse att den nya myndigheten erhåller en ändamålsenlig organisationsstruktur. För att skapa förutsättningar för den nya myndigheten att på ett effektivt sätt fullgöra sitt uppdrag bör verksamheten renodlas så långt som möjligt och att verksamhet som mer naturligt hör hemma hos någon annan myndighet eller aktör lyfts bort.

10.2 Lokalisering

Det är av stort nationellt intresse att den nya myndigheten blir en effektiv myndighet med ett tydligt mandat och genomslagskraft.

Med en samlad lokalisering förbättras dessa förutsättningar. Energimyndigheten kan därför se fördelar med att inte dela upp verksamheten mellan Stockholm och Karlstad utan koncentrera den till en av dessa platser.

11.1.1 Informationssäkerhet

Utredningen föreslår att både den administrativa och tekniska dimensionen av informationssäkerhetsfrågorna ska finnas samlade vid Försvarets radioanstalt (FRA).

Energimyndigheten anser att samhällets beroende av storskaliga IT-system ökar och att detta motiverar att säkerheten i dessa system uppmärksammas samt att åtgärder för att höja säkerheten genomförs. Vidare är informationssäkerhet både sektorsövergripande och tvärspektoriell verksamhet. Detta medför att nya krav på öppenhet kommer att ställas på FRA, som förutsätts kunna anpassa sin verksamhet till de civila myndigheternas behov och krav samt lämna erforderligt stöd till såväl offentlig som privat sektor. Energimyndigheten stödjer utredningens förslag och bedömer att FRA kan vara en lämplig myndighet för hantering av dessa frågor, men att det också kräver en utveckling av FRA:s arbetsmetoder och organisation.

11.1.2 Signalskydd

Utredningen anser inte att signalskyddsverksamhet är en övergripande utan en sektorsverksamhet och föreslår att signalskyddsuppgiften förs till FRA.

Energimyndigheten stödjer utredningens förslag och bedömer att FRA bör ha ändamålsenlig kompetens och organisation för att inrikta, utveckla och samordna berörda myndigheters signalskyddsverksamhet.

Datum
2007-09-03

Dnr
02-07-4201

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Thomas Korsfeldt. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Josephine Bahr Ljungdell, Susan Linton Royen, Zofia Lublin, Andres Muld, Birgitta Palmberger, Mari Ternbo och t f avdelningschefen Anneli Eriksson, verksjuristen Fredrik Selander, enhetscheferna Maria Malmkvist och Carin Karlsson, säkerhetschefen Eija Österberg, samt handläggarna Urban Bergström, Mikael Toll och Eva Liljegren, den sistnämnda föredragande.

Thomas Korsfeldt

Eva Liljegren

